

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

A BAJAI SZABADELVÜPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap reggel. Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17. Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.	Felelős szerkesztő: Dr. Lemberger Ármin	Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér. Hirdetések jutányosan számítanak.
---	---	--

Kompromisszum?

§ Jóllehet valószínűnek mutatkozik, hogy azon órában, midőn e sorok napvilágot látnak, legalább széles körvonalaiiban immár ismeretes lesz azon eredmény, melyet a koalíció öt vezérének bécsi kihallgatása a politikai válság megoldása tárgyában létrehozott, még sem tartjuk felesleges és meddő munkának behatóbban foglalkozni azzal a helyzettel, melyet egy esetleges kompromisszum létrejötte az ország közhangulatában teremteni fog.

Hónapokon, heteken keresztül, mintegy holt pontra lecsúszva, hangzottatta a védelmes dacszövevényre lépett koalíció, hogy a magyar vezényszó azon egyetlen ár, melynek fejében hajlandó fenekestül felforgatott közállapotaink közepette a békét és rendet helyreállítani.

Ezzel az intranzigens, merev állásponttal szemben állott a koronának nem kevésbé hajthatatlan és törhetetlen felfogása, hogy a hadsereg vezérletének, vezényletének és beszervezetékének meghatározása a felség kizárólagos joga és hogy a magyar vezényleti nyelv behozatalát magasabb hadászati szempontok kizárják, nevezetesen az a minden körülmények között megóvándó szempont, hogy a vezényleti nyelv egységében találja a hadsereg egységének legfőbb garanciáját és az egész intézmény egyetlen garancsolatát.

Időközben hullámszerűen váltakoztak a békés kibontakozás esélyei és azon arányban, amint a válság megoldása reménytelenül húzódott, azon arányban szaporodtak azon gazdasági hátrányok is, melyeket a végeláthatatlan herce-hurca az egész országban, a nemzet kiszámíthatatlan nagy kárára, létrehozott.

A nemzet, felülve a koalíció hamis prófétáinak, kik apostoli vándorutra kelve, keresztül-kasul bekalandozták az országot, mindenütt öblös torokkal hirdette, hogy a magyar vezényszó azon egyedül üdvözítő nemzeti követelés, melynek jegyében boldogulhat csak Magyarország és hogy extra »magyar vezényleti nyelv«, non est vita, ma már a sok-sok meddő huza-vona után tisztában van azzal, hogy az az annyiszor hangzott magyar vezényszó nem volt egyéb, mint az a messze ríktő cécér, mely alatt a koalíció alkalmi egyesülése a maga kisdied politikai játékaik szépen lebonolyithatta és a személyes motívumok látszólagos vádjá nélkül versenghetett a hatalom zsiros konczaiért.

Mert ugyan, hogyan lehetett volna a nemzetet közel egy éven át megtorlatlanul a koalíció szeszélyeinek póránáz vezetni, ha a koalíció személyesített ügyességgel nem dob a nemzet elé egy »nemzeti vívmány« csillogó kontósába bujtott jelszót, mely a nemzetben reményeket fakaszt és érzelmeket vált ki? És hogyan lehetett volna nap-nap után, csömörlésig megunt változatokban, a nemzet fülébe dudolni egy és ugyanazon nótát, ha a koalíció faiseurjei nem tudták volna, hogy ennek a nótának alapharmonia egyenesen belemarkol a nemzet szívébe? És végül hogyan lehetett volna a különböző lobogók alatt cirkláló politikai dugárakat egy koalíciós egyvelegre összekotyvasztani, ha a koalíció szakkészei nem tudták volna, hogy a »nemzeti követelés« maró paprikáját kell belekeverni abba a tálba, melyet a koalícióban egyesült pártárvanyalok körülülnek?

Bölcsen tudták a koalíció vezeterei, hogy ezt a jó bolondot, ezt a birkatürelmű magyar népet csak olyasmivel lehet körülzárógnati és lábáról levenni, ami nemzeti hiúsá-

gát csiklandozza, ami keblét szélesebbre dagasztja és jól tudták, hogy a koalíció táborába összeverődött heterogen politikai töredékeket csak úgy lehet hosszabb időre összesztatnani, ha a nemzet szemében mindcsyikét, mint a nemzeti aspirációk rettenthetetlen bajnokát, mint a nemzeti vívmányok tántoríthatlan kiküzdőjét, tüntetik fel.

Erre kellett a magyar vezényszónak a nemzet tisztánlátását megtevészto görög tüzfénye!

Az persze azután már más kérdés, hogy a brilláns tüzijáték elpuffanásával marad-e vissza valamelyes fény és meleg a nemzet lelkiületében és hogy a hónapokon keresztül húzódo válságrét kap-e cserébe az ország néminemű tényleges vívmányt?

A harci riadók dübörgő hangjai helyett, melyek minduntalan felhangzottak a koalíció berkeiből, most felütöndön békés és konziliáns hangok hallatszanak. Ugy látszik, a koalíció vezeterei is érzik immár, hogy a nemzet megunta azt a frivol játékok, amit vele hónapokon keresztül saját bőrére eljátszatnak és mindenáron óhajta, hogy elvögve helyre álljon az állandó béke és rend az országban, a parlament pedig kezdje meg hivatásszerű, rendes működését, ha mindjárt a koalíció hazug ígérgetéseiből nem is válik valóra semmi.

Rég belátta a nemzet, hogy a magyar vezényszó nem volt egyéb jól kieszelt csaléteknél és hogy az egész nagy apparátussal megindult küzdelem alapjában csak a hatalom husos fázékaiért folyt és nem volt egyéb, mint variációja annak az ismert témának »öte toi, que je m'y mette«.

Vegye át tehát mihamarabb a tényleges kormányhatalmat a koalíció kebeléből kikerült többség, hogy e téren is bebizonyítsa,

TÁRCSA.

Egy novella kezdete.

— A »Bajai Hirlap« tárczája. —
Írta: Azeél Henrik.

Az augusztusi napfény szivárványában járok a fürdő esplanadján. A bokrok és fűvek harmatosak még, a reggeli szellő nem szárította még fel róluk a nyirkot, az utak kavicsa fehéren fénylik és valami jóleső nyugalom árad a levegőből. Rágyujtok egy szivarra és gondolkozom. Az éjszaka megint ideges és nyugtalan volt, merev, erőszakos impressziókkal tele. Szürke, sivár, nyomorult alakok foglalkoztattak, egypárat nagyon közvetlenül és hidegen éreztem, ezek már ott görnyednek a vásznon a friss olaj szikadó felületén. Kerestem tehát a meg nem tört színeket, az erős, határozott, el nem mosódó konturokat, a melegebb lelkeket. Szeretnék egy üde, tiszta lángot látni, hogy felengedjen bennem a fagy. A reggel színes pompája lassanként felkavarja mégis a ködöt. Fecskek csicseregnek körülöttem és egy vadgalamb is odább, a sűrű lombok közt, bugya hívja a párját. Elgondolkozva járok . . . Szemközt pedig erős, nagy és átható tekintetű asszonyok jönnek és akik után máskor megfordulnék, most közömbösen meyelek el közöttük. Nem vonz a formáik teltsége, a frivol mozdulatuk, úgy tetszik, mintha már unnám őket. Ezek mind nagyon egyéniek, mind egy

külön-külön pikáns, vagy közönséges kis történetnek a hősei, az egyikben a háziorvos a partner, a másikban egy szolgabíró. Elvögve pedig a fűszeres és különleges táplálékokat leghamarabb megunja az ember, akár ylang-ylang parfümmel, akár kaviárral, akár szolgabíróval van is fűszerezve az a testes és kövér táplálék.

Ez tehát mind közönséges és apró házasságtörésekre alapított unalmas kis novella. Én pedig nem ilyet keresek. Hogy milyet? — éppen ezen töprengek, amikor egy fordulónál hirtelen élelem tőpnan a két Patyolat kisasszony a nagymamájával. Ah, ez az A szívem hangosabban dobban és amint közelebb érnek, látom, hogy a reggeli, bágyadtalán arcuk színe kissé elpirul. Egy kissé zavartan néznek össze, lehajják a fejcsékjüket és a szöke idegesen forgatja a napernyője nyelét. Amint elsuhanok mellettük, megcsap valami friss, üde lányillat, talán a hajuk szaga, vagy a ruhájuk szövetéde, de érzem, hogy ez gyöngéd és finom.

. . . És amint így visszanezve utánuk, gondolkodom róluk, mintha valami édes kis románc melódijára csengne a füllemb. És lassan-lassan rózsaszínű kód övezi körül a képüket bennem: kialakul a novella. Egy filigrán, lágy, pasztózus kis novella, olyan mint egy kecces kis empire-kép, tele hangulattal és tiszta levegővel. Ebben a novellában nincs bűn, nincs hős és nincs rideg valóság, sőt még a szerelemnek is csak a rügyecként leszenek.

Az én két novellahősnőm pedig libeg tovább. Aztán soká nem látom őket és csak a kioszkban találkozunk, a reggelinél. Egy kicsit elfelejtkezve né-

zem őket a sarokból és halgatom a kacagásukat. Mennyi mondanivalójuk van és az mind olyan mulatósság lehet. Egyszerre beszélnek, kacagnak, esznek és lenéznek bennünket. A nagymamájuk alig győzi őket csendesíteni, mi pedig alig győzzük őket falni a szemekkel. Olyan jókedvűek és annyit esznek, hogy ez már nem is illik a novella-hősnőkhöz. De ők alkalmasint nem is sejtik, milyen objectumnak szántam őket és ha sejtették akkor sem törődnek vele. Mert ők sohasem pözólnak, sohasem feszesek és sohasem ülnek a fényképez lenséje előtt. Ők még az oltár előtt is bizonyosan csinyen fogják törni a fejüket: a tiszteleendő szentatyának krumpliczukrot fognak a zsebébe csuszatni.

Ahogy elmennek, a nyakunk majd kitörök, úgy forgunk utánuk. Aztán valaki csettent a nyelvével: — Fess, mi?

— Látta, mondja a másik, milyen frissék? Peddig csak tegnapelőtt táncoltak le két tucatzárd tánczót. Én már a harmadik gallérnál tartottam és ők még elülről akarták kezdeni a gyorspótlak.

— Nagyszerű, mondja egy mécnök, micsoda gazdasszonyok lesznek ezek. Ugy tudják a harmincéves háborút, hogy Marczali sem különben, ismerik a koczka tétőfogatót, fogalmuk sincs róla, ki volt Guy de Maupassant s mi fán terem a flirt.

Ez mind szép és mind sikkes, gondolom magamban, de mind csak a jellemzéséhez tartozik a hősnőnek. Hanem hol van a mese, a novella másik fele, akit Alfrédnak vagy Alajosnak nevez az irodalom. Hol van ő, akiről forró, édes, kis történetkéket szuttognak a szürke apácázárdák pajkos tövéndékei

miszerint ígéretesei és egész programmja hangzatos jelszavaknál nem egyebek, arra alapítva, hogy minél több port hirtsenek a nemzet szemébe.

A kiábrándulás processusa immár folyamatban van és a koalíció kormányrajutása csak siettetni fogja befejezését. A nemzet látni fogja, hogy hamis próféták vezették félre hamis próféciákkal!

I e g ű j a b b.

Audienzia a királynál.

— Telefonjelentés —

A koalíció elő vezérét ma délelőtt fogadta a király együttes audienzián.

A királyi kihallgatás mindössze öt perczig tartott és a kijelentések, melyeket Ő Felsége az alkalmalmal tett, az ország egész jövőjére előre be sem láthatóan nagy horderejűek.

A király német nyelven szólította meg a kiküldötteket, majd magyar nyelven terjesztette elő 4 pontban a kívánásait:

1. Kijelentette a király, hogy a katonai kérdésekben sem jelenleg, sem a jövőben tárgyalni nem fog és nem enged.

2. A külképviseletre vonatkozó kérdések nem a király és a nemzet között intézendők el, hanem Ausztria és Magyarország két parlamentje által kiküldendő bizottságok útján, amelyeknek kompromisszumát ő szentesíteni fogja.

3. A koalíció kiküldöttjei vállaljanak kötelezettséget arra nézve, hogy az állami költségvetés akadálytalanul megszavaztassék, az államszükségletek biztosíttassanak, a kereskedelmi szerződések megkötessenek és a delegáció és kvótabizottság megalakuljon.

4. Kívánja a Felső, hogy az 1904. és 1905-ben megszavazott katonai terhek folyósíttassanak.

A király ezután óva intette a kiküldötteket, hogy fontolják meg felelősségteljes feladatuk nagy horderejét, s azt a nagy veszedelmet, mely a nemzetre hárulna, ha az előterjesztett alapon a béke és rend helye nem állana.

Végül kijelentette a király, hogy a részletekre nézve a kiküldöttek tárgyalásokba nem bocsátkozik, és *Goluchowskij* nevezte meg, mint akivel előterjesztett kívánásaira nézve a jövőben konferáljanak.

A kiküldöttek e királyi előterjesztést nem fogadván el, *Cziraky* Béla gróftól neveztek meg homo regiáusként.

Ezzel az audienziára véget ért.

s akinek ilyenkor már kutyakötelessége volna megjelenni a második fejezetben, a lombos fák alatt.

S keressen X. urat s várom-várom, nem jön. Ki lesz, mi lesz, báró-e vagy állatorvos, ez a kérdés igaz, valahányszor szemköztt találom magam a sétányon vagy a fűrdőnél a hölgyekkel. Semmi, egy se, semmi. Már magam türelmetlenebb vagyok mint a nyájás olvasó lesz, a huszonkettődik lapon és X. ur még mindig nem jön.

Hanem egyszer mégis eljön. Félve, egy kicsit még szögletesen, de merően és katonásan, ahogy egy kis kadebóz illik. Ah, tehát mégis... Hősünk valóban szép szál fia. És ahogy elbuszik tört a fűrdőháznál s megszorítja a kezüket, aztán fészeken szalutál, kutyateringettt, magunk is kezdünk egy kicsit feltékenyek lenni rája.

S mulnak a napok és telik az idő. A tópart fái pedig egyre hosszabb árnyékok vetnek és már a víz színén, apró, összességurodott levelek uszálnak. A reggelek pedig egyre hűvösebbek, egyre nyirkosabbak. És ahogy ime üllök a teraszon, a reggelinél, az én két Patyolatom nem igen kacag hangosan és beszélni valójuk sem sok van. Sőt, oh egék, az étvágyuk sem olyan pokoli már és a nagymama nógatja őket ugyszólván az evésre. Aztán amint felállnak, egy szuró és hideg oldalpillantást vetnek egymásra s úgy indulnak el.

Mi pedig a sarokasztalnál kajánul összesomosolygunk és most én csettentek a nyelvemmel:

Ah, tehát mégis... kezdődik a novella.

Szeptemberi közgyűlés.

— Szept. 19.

A sivár politikai világból az »intő szózat« csöndes elparentalása, lokális fontosságú érdekeink dolgában pedig közigazgatásunk átszervezésének a közgyűlés által való ismételt visszautasítása képezik legfontosabb eseményeit az e heti rendes közgyűlésnek.

Hogy az »intőszózat« nem szivelték meg nálunk sem, abban reznigációval megnyugsunk, mert hisz ez a sok igazságok tartalmazó miniszterelnöki leírart részben már idejét is multa és végre is a korszellem hangulatában rejlik a mindenáron való passzív ellenállás. Sokkal nagyobb fontosságúnak tartjuk azonban a bizottsági tagok ama — merő véletlenségből két főnyi többséggel rendelkező csoportjának fölületes határozatát, melylyel — annyi meggyőző érv és a mindjövőben fenyegető parancsoló szükségesség ellenére — az adóügyi és számvevőségi osztály átszervezését és elkülönítését megint elodázta hosszú időre, s így csak fokozott mértékben várható a sok restancia és baj, mely a megfelelő számu munkaerőhiány folytán, ez ügyosztályok célirányos vezetését lehetetlené teszi.

Egyre csak azt hangoztatják, hogy a hiba a városi tisztviselők kötelességeljesítésének hiányában rejlik, holott köztudomásu tény, miszerint épen a számvevőségi és adóügyi osztályok élén áll tisztviselői karunk egyik buzgó tagja, a főszámvevő, ki egymaga is tömörked munkával elhalmozottan, nem győzi, mert nem is győzheti a felügyelet és ellenőrzés nagyfontosságú munkáját.

Minden álokoskodással szemben tehát messze kimagaslók a városi tanács igazsága: hogy az adóügyi és számvevőségi ügyosztályoknak két felelős hivatalfő vezetésé alatti elkülönítése immár sürgős és parancsoló szükségesség. Miből következik, hogy a közgyűlés csekély többségének tarthatatlan határozata ellen jogorvoslattal kell élni.

A *Bevárosi* István főispán elnöke alatt megtartott közgyűlés fontosabb határozatait különben a következőkben közöljük:

A polgármesternek a közigazgatási élet menését fölmutató jelentése és ennek keretében a Baja város passzív ellenállását megsemmisítő belügyminiszteri rendelet ellen használt tiltakozó fölterjesztés, jóváhagyóan tudomásul szolgált.

Az intőszózatot azután irattárba helyezték, a törvényhatóság 1903/904. évi zárózámadását jóváhagyták, mire a csendőrokkal kötendő szerződés véglegessé került napirendre. E pontnál még a hatóság ellenéik is helyeselte a tanács elaborátumát, mely majdan abban a helyzetbe hoz bennünket, hogy a rendőri intézmény megfelelő átszervezése, esetleg állomásátusa esetén — mint tulajdonon intelligens város — a csendőrséget nélkülözhetjük.

Az adóügyi és számvevőségi osztály elkülönítését és átszervezését *Pop György* pénzügyigazgatónk egy a közgyűléshez küldött »intő szózata« hozta ismételten előtérbe.

A pénzügyigazgató behatáron vázolja átiratában a jelenlegi tarthatatlan helyzetet és bár *Erdelyi Gyula* főjegyző pótfolg egy a város háztartását alig évi 2000 koronával terhelt szervezési tervet is terjesztett elő, a közgyűlésnek pusztá véletlenségből kellettkezt 2 főnyi többsége mégis elodázta a fontos kérdés véglegességét. A jobboldali padosorok ismét tántogtak az ürességtől, s így nem csoda, ha legvitalábbis érdekeink is esélyeknek vannak kitéve.

Egy csomó gazdasági kérdés — vállalatok beavatása, utczaközvetés — elintéztetvén a közgyűlés délután 6 órakor véget ért.

Exlex és államháztartás.

A pénzügyminiszterium most közölte az 1905. év második negyedéről szóló bevételi és kiadási kimutatást és ezek a pontos számadatok mindennél jobban bizonyítják azt, hogy a fenyegető rém, amit annyian jóslógtak meg, t. i. a *pénzügyi csőd* nem következett be.

Bármennyire el voltak is terjedve azok a pesszimistikus hírek, hogy a hosszas törvényen kívüli állapot keservesen meg fogja magát bosszulni az ország pénzügyi viszonyain, és a kimutatás kézzelfoghatólag győzeget meg mindenkit arról, hogy az államháztartás mérlege meg sem billent. Természetes azért, hogy az idei év pénzügyi tekintetben

kedvezőlenebb a tavalyinál, a különbség azonban nem oly óriási, amely esetleg pénzügyi zavarokkal vagy pláne pénzügyi csőddel fenyegetné az országot. Nem voltak tehát azok a pesszimistikus jóslógtások egyebek, mint falrafestett ördög.

Megvan a magyarázata is annak, hogy miért van ez így. Egyrészt, mert az állambevételeknek csak egy részét teszik ki a különböző adók, ezek mellett még ott szerepelnek az állam magán gazdasági jövedelmei is, amelyek pedig semmiképpen sem esnek az ex-lex szeszélyeinek áldozatául.

De meg az adók is azért elég szépen elmaradtak, mert hiába minden törvényhatósági közgyűlési határozat, aki nem akar hátralebb maradni adójával, az mégis csak befizeti.

Az állam összes bevételei az idei elmúlt negyedében 240,622,659 k. 82 f-t tesznek ki, míg a tavalyi év hasonló szakában összesen 264,748,659 k. 15 f. folyt be. A különbözet tehát, — a mivel az idei bevételek elmaradtak a tavalyiak mögött — 24,125,938 k. 33 fillért tesz ki. És pedig ez az egész különbözet az egyenes adók tetelénél jelentkezik. Mert, míg tavaly ezen időszakban 54,153,264 k. 81 fill., addig az idén csak 28,039,184 k. 82 fillér folyt be egyenes adókból, tehát több, mint 26 millió koronával kevesebb, mint tavaly.

Ez tehát csak azt mutatja, hogyha az egyenes adók beszállítását az állampénztárba el is tiltják a törvényhatóságok, az azért még magában nem képes zavarokat idézni elő az államháztartás rendjében.

De ugyancsak ezt mutatja a kiadásokról szóló táblázatos kimutatás is. A tavalyi év második negyedében 283,764,527 k. 73 fill. kiadás van feltüntetve, míg az idén 298,289,096 k. 43 fillért fizettek ki az állampénztárak, vagyis 14,524,568 k. 70 fillérrel többet, mint tavaly. Ha tehát az idén ahelyett, hogy amennyire lehet redukálni igyekeztek volna a kiadásokat, inkább szaporították azokat, ez azt mutatja, hogy az ex-lex dacára is szilárd az ország pénzügyi alapja. Fölösleges tehát az ördögöt falrafesteni, nem olyan természetű ez az ex-lex, hogy képes lenne megrendíteni az államháztartás egységelyét és esetleg pénzügyi csődbe kergethette az országot.

H I R E K.

— **A ciszterciák gyászja.** Sulyos vesztésé erte a magyar ciszterciákat: Nestoruk, Lóskyak Bekényi, aranymisés áldozlap, tegnapielőtt Szentgöthárdon 77 éves korában váratlanul elhunyt. Egyike volt azoknak a régi, jóitű — ma már kivésőbb levő — magyar paptanároknak, kiket nem lehetett egyöntetű témára huzni, hanem akik egyesítésük általaliki erejével öntötték át növendékeibe a tudomány szeretetét, a vallás és haza szeméit való lelkesedést. Negyvennyolczban honvédtüzér volt, utána pap lett s mint ilyen nevelte nemcs erkölcsekre, őszinte vállalosságára és igaz hazaszeretetre a nemzet ifjúságát. Hírletet eszémet kiállott a szabadságharc idején ép úgy, mint a rákövetkező szomorú években. Küzdött értök karddal, s mikor ezt kiütték kezéből, szépszavú lamtával, tüzes beszéddel, átható tudománnyal terjesztette és dicsőítette őket. Egy darabja a szép multnak száll vele sírba. Nyugodjék békében!

— Érdekes hír az elhunyt gyönyörű szónoki előadása pécsi tanár korában annyira megtetszett a sikeres reformátusoknak, hogy papjuknak választották. Temetése tegnapi délután 4 órakor volt. A temetésen a *bajai* rendházat dr. *Molnar* Samu képviselte.

— **A bajai özlövész társulat** évadaváró ünnepélyét, a kedvezőtlen időjárásra való tekintettel, f. é. október hó 1-én tartja meg.

— **Kitüntetés.** Ő Felsőgek *madarasi Beck Gyula* dr., a magyar jelzálog-hitelbank igazgatójának, a közgazdaság terén szerzett érdemei elismeréséül, a harmadosztályú vaskoronarendel adományozta.

— **A dunapataj-bajai vasút** építéséről ismét hír kapunk. A környékelbel falvak, melyek a vasút építésnél érdekelve vannak, megakartják sürgetni a munkálatok kérdését. Egy másik hír szerint pedig a pestmezeiyi közösek oly értelmi mozgalom akarnak indítani, hogy ez a vasút egyenes irányban létesíttessék. Magáról a vasutról azonban, hogy mikor szándékoznak az építéshez hozzá látni, semmi hír sincsen. Ki tudja, meddig fog ez még elhúzódni?

— **Uj orvosdoktor.** *Pollerman* Artur bajai földinket tegnap avatták orvosdoktorra a budapesti kir. magyar tudományegyetemen.

— **Tüzoltóink díszgyakorlata.** A bajai önkéntes tűzoltó-egylet parancsnoksága ezután hivja meg a közönséget a folyó hó 24-én (ma) d. u. félégely órákor megkezdendő, díszgyakorlatra a Petőfi Sándor-utcai gyakorlóterre.

— **Ütépítés.** *A baja*—melykint műtnak — hír szerint — a baja—csalólyi részén kezdenek rövid időn belül dolgozni. Ez bizony nagyon helyes és idős volta. Itt lenne már az ideje, hogy ezen a nagyfotosságot uton az eddigigél valamivel nagyobb apparátussal dolgozzanak.

— **Elromlott ártézi kut.** A sörház-utcai ártézi kut vize ismét teljesen élvethetlen a föld nyomarából több homok jön a felszínre, mint víz. Az ártézi kut ilyenformán hasznavehetetlen, mert a vizet nem lehet élvézni. Véleményünk szerint azért furatott a város nagy költséggel kutat, hogy a kórnyék jó és egészséges ivóvízzel legyen ellátva. Ez a cél azonban nincs kiélegetve, ha a kútból folyvást iszapos, zavaros vizet kapunk. Szükséges volna tehát, hogy a város hatósága megvizsgálja, hogy vajon nincsen-e a csövekben hiba és ha fényleg ott a líba, egy a kövezésségűgy nevben stírgősen intézkedni kell, hogy a baj elháríthatassék.

— **Oktober 6.** Az aradi vértanúk kivégzésének emlékét kívánja megemlégni Zombor város törvényhatósága. A zombori törvényhatósági bizottság elé olyan indítványt terjesztett Buday Gerő ottani törh. biz. tag, hogy Zombor városa hivatalosan tartson október 6-án gyászünnepelet.

— **A kereskedelmi kamara új titkára.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara f. évi július 11-én tartott teljes ülésében a *Kulinyi* Zsigmond halála által megüresedett kamarai titkári állás betöltésére érdekében egy 15 tag bizottság küldött ki oly megbízással, hogy készítse elő a titkári állás betöltését és ez iránt indokolt javaslatot terjeszzen a legközelebbi teljes ülés elé. Ezen 15 tagu bizottság szombaton tartott ülésén az elnökség teljesen tájékozott előterjesztésére, egyhangúlag *Perjéssy* László felsőkereskedelmi iskolai igazgató meghívását határozta el és ilyen értelemben fog most már a f. é. szeptember 26-án tartandó teljes ülésnek javaslatot tenni.

— **A legényegylet szüreti mulatsága.** *A bajai róm. kath. legényegylet* szeptember hó 24-én (ma), a Leutschek Jakab-féle vendéglőben zárkított táncvigalmonal egybekötött szüreti mulatságot rendez. Belépti díj személyenként 80 fill., este a pénz-tárnál 20 fillérel több. A jótékonyzárte szánt kórteát, almát, szőlőt stb. az egylet helyiségébe kéri küldeni. Belépti-jegyek előre válthatók: Eckert Gyula virág-üzletben. Kezdeté este fél 8 órákor.

— **Revólució egy tanár ellen.** Egy Kolozsvárt időző *bajai* jogász-földink írja vizsgááni számdéköző kollégái okulására: Nagy panasznak van a kolozsvári jogászoknál. Új tanár neveztek ki az elhunyt Kunecz helyébe, a jogbölcsélet tanszékére, *Somló* Bódogot, a nagyváradi akadémia volt tanárát. Mióta pedig Somló vizsgáztatta a jogörkököt, a jelöltek 90%—a megbuknik. Az okot természetesen nem a készültségtelenben keresik a jogászok, hanem a professzor spenczerista rendszerében, melynek szemelében kívánja a feleletet, holott ők, mivel nem tudták, hogy Somlónál fognak vizsgááni, más könyvekből készülték. Ezért valóságos revólució tört ki Kolozsvárt, az érdekeltek formális ülésen foglalkoznak az ügygel és fel akarják jelenteni minden fórumnál a buktató tanárát. De alig hisszük, hogy akadémia fórum, mely helyt adna a panasznak, hisz azért van tanszabadság, hogy a professzor szabadon hirdethesse tanait, még ha nemzet és vallásellenes spenczerista elvek is azok.

— **Bácsalmási katonaszökevény.** Schmidt Antal bácsalmási illetőségű 3. huszárezredbeli közelegeny, megszökött Szegeden állomásozó ezredéről. A szökevény-katonát országjárte keresik.

— **Őszi hajójáratok.** A Dunagőzhajózási Társulat közhírré teszi, hogy f. évi október 1-től fogva a Budapestről Orsovara és vissza közlekedő postahajók járatát megszüntetnek. Utolsó menet Budapestről szeptember 26-án este 10 órákor. Október 1-től kezdve csupán a Budapest és Mohács közti helyi közlekedés tartatik fenn az eddigi napontai menetre szerint.

— **Kevesebb az egyetemi hallgató.** Örvendés jelenségnek tekinthető az az apadás, mely a mostani tanével a főiskolai hallgatóknál mutatkozik. A határozott csökkenés világos jele, hogy ifjaink végre elértették, hogy széleszerűbb biztos jövőt nyújtó iparos, kereskedő pályákat felkeresni, a tapasztalat szerint proletáriussal fenyegető értelmiségű pályáknál, melyek együtt járnak az üres és semmi bizonyossággal nem kecsegtető másokással. Erre mutat, hogy a kolozsvári tud. egyetemen ez évben 1855 hallgató iratkozott csak be, míg tavaly ilyenkor 2298 volt a létszám. A letgltségfoltabb jogi fakultáción 1445 hallgatóval szemben az idén csak 1200 áll. Szóval haladunk, csak aztán valódi haladás legyen ez.

— **Az apatini kiállítás.** A Délvidéki földmívelők gazdasági egyesülete kiállítászt rendez a bács-megyei Apatinban, amely szeptember hó 24-én kezdődik. Az apatini kiállítászt bemutatója rész Bácska földjét háziiparának. Az apatini kórsatéltek legzóta kereszt exportiztékkel, nemkülömb-n az apatini fazipórk és fapapuesok Apatin környékén pedig a háziipari szövés-fonás van elterjedve, a könyvekbeli sokak nép porodulákja az ugynevezett szerb vásznat, annak különösen hímzett fajtáját. A háziipari kiállítászt vásárlás és egybekötte s ugyanakkor a gazdasági egyesület nagyobbjatta tenyészálalt-kiállítászt is rendez.

— **Tíz elsőrendű író** 10 kötet művét adja pompás díszkötetben a Magyar Kereskedelmi Közlöny, Budapest, VII., Károly-körút 9. mindenkinek ingyen, csupán 12 krajczárt kér kötetenként a bekötési táblába való beleillesztésért, vagyis a 10 kötetnél 1 fr 20 kr., ha előfizeti a „Tolnai Világ Lapját” félre 4 frt helyett 2 frt 48 kr.-ért. Ez a 10 kötet mű rendkívül elegáns díszkötetben van kötve, s az egész 10 kötet egy díszőtkben foglaltatik. Ezen 10 kötet mű bolti ára 15 forint. Itt felsoroljuk az írók neveit, valamint a művek címeit: Molnár Ferenc: Egy pesti lány története; Zöldi Márton: Egy primadonna házassága; Thury Zoltán: Sötétség; Heltai Jenő: Titokzatos hercegnő; Tolstoj Leó: A pénz átka; Dumas Sándor: Örök trónon; Conan Doyle: A család néme; Szomaházi István: Asszonyi bosszu; Köbor Tamás: Örök éjszakák; és Gaál Mózes: Rác Márton regénye. — Nagyon ajánljuk t. előfizőtlnek ezen kiutnáló nap előfizetését a melyről bátran mondhatjuk, hogy igazi különlegesség rendkívül dús tartalmánál fogva. Előfizetése a Magyar Kereskedelmi Közlönyhöz küldendő, Budapest, VII., Károly-körút 9.

Az utozáról.

A rendőrpóaszt előtt egy ember halad el és szól: — Egy bércoksi ott elűtött valakit, telefonozz ki a kórházba!

A rendőr nyugodtan, csendesen megfordul s a jelzett irányba néz. A kocsiut mentén egy ember fekszik a földön, talán már élettelen... Mellette abban a pillanatban csak négy-öt ember áll, de a tömeg már nő, szaporodik s néhány perc múlva százan vannak ott. A rendőr megindul lassan. Hová? A tiz lépéssyre levő kávéházba telefonozni? Nem! A ténny jezőkönyvbe venni és konstatalni. Három perc alatt a baleset színhelyére ér, ott rendet csinál. A tömeget visszszorítja, a beteghez lép, aki mozdulni se tud s ránézve, mely meggyőződéssel szól:

— Aunye! Ezt jól elűtőtte!

— Ezalatt legalább egy negyed óra mult el.

— Nincs itt egy orvos? Kérdi ezután a rendőr.

— Senki se jelentkezik... A hivatalos hatalom képviselője ekkor egy ácsorgó kocsiának szól: — Menjen a Központba telefonozni!

Eppen egy fél óra mult el, mióta az elglázólsóra figyelmeztették. Nem tudom, hogy a rendőri szabályzat mit ír elő, de úgy érzem, hogy a rendőrnek előbb kellett volna telefonozni a mentőkért, aztán menni a ténny megállapítani. Egy német, francia, angol, sőt még egy bécsi rendőr is így tett volna... Az áldozat azóta már rég benn volna a Kórkórházban...

Szezon-költészet.

— Ősz. —

Alkalmam volt tegnap résztvenni egy titkos éjeli gyűlésen. A gyűlés az ifjabb és elnyomottabb költők hívták össze. Jegyzetemből a következőképen tudtam összeállítani a gyűlésről szóló tudósítást. Az elnök: Megnyitom az ülést. Uraim, azért jöttünk itt össze, hogy az ugynevezett évszaki költészet ügyét rendezzük. Itt az ősz és az őszi költeményekkel ki kell rukkolni. Fel fogjuk osztani magunk kót a munkát.

Egy hang: Szót kérek.

Az elnök: Ki az?

A hang: Én. A nevem Koltóty Hümmér. Szóvá akarom tenni az ünnepi versek kérdését is. (Halljuk! Halljuk!) Nem tűrhető továbbra az, hogy egyes költők az összes hitfelekhez ünnepet lefogalják a maguk számára. (Ugy van! Ugy van!) Megtörtén, uraim, az az eset, hogy tavaly, a zsidó husvét összeesvéen a keresztény husvétat, ugyanazon férfi egy napilapban „Jövel Husvét!” címen, az „Egyenlőség” című lapban pedig „Jövel Pészach!” címen költéményt írt.

(Általános megbotránkozás.)

Az elnök: Utána fogunk járni. Következik Homály L. Pál.

Homály L. Pál: Tisztelt uraim! (Halljuk! Halljuk!) Intézkedünk kell más irányban is. Ne tőrjük tovább, hogy egyes kontárok, akik csak bitorlójuk a költő nevet, olyanokat cselekedjenek, aminőt egy — fájdalom — kollégánk cselekedett. (Halljuk!)

Halljuk!) Ez az ur azt tette, hogy »Szeptember« címen tavaly kiadott egy költeményt szeptember 8-án. Ugyanezt a verset, mely az ősz borulatára, a pirosól mezőrl, a drapp égről és a bánatos akonvatról szólt, kiadta október 17-én is ilyen címmel: »Október« (Gyalázat! Gyalázat!) De tovább ment. Szerecsénye volt, mert enyhén őszies novemberi napok következtek s a vers egy harmadik lapban november 4-én megjelent ezzel címmel: »November« (Aljasság!) És ez még nem minden. Kihúzza a versből e szavakat: »ősz«, »tarló« és »ökörnyál«, helyettük beleírta: »tél«, »hideg« és »hópihé« és a vers, uraim, a vers, — késcéljenek el a legrosszabbra — megjelent karácsony előtt új címmel: »December«, sőt a gazember kihúzza vele egészen márciusig, successive: »Január«, »Február« — és márciusban elővette a tavalyi tavasi versét! (Gazság! Óóó! Beestelenség!)

Az elnök: Jegyző ur, vegye az esetet jegyzőkönyvbe. Következik Kéj Irma, költőnő. (Halljuk! Halljuk!)

Kéj Irma: Tisztelt uraim!

Egy hang: Irma? Mit ír ma?

Az elnök: Önt ezért lezárasztatom.

(Általános helyeslés. Pfüj kiáltások.)

Irma: Én csak amelletl akarok lánszát tőrni, hogy miután mi nő költők már ugy is kiváló sikerrel üzzük a szerelmi költészetet, mondjunk mi le végleg a tájköltészetéről és vessük magunkat teljesen a »Csókolóm« a nyakadat. — Jaj de szur a szakállad, Phoebus, — »Hajtsd párnámra fejed, — »Vágy, — »Gyönyör-ivótlés, — és egyéb új című versekre. Az ószi! lemondunk. A nyárról úgy lemondunk már, más okokból. Tavasz, tél sem kell. Östozzunk!

(Östozzunk kiáltások. Ót percz! Ót percz!)

Az elnök: Ót perczre felfüggesztet az ülést. Irma (egy ifjú költőre pillant): Legalább tiz perczre, enlők ur...

S z i n h á z.

Egyzer már komolyan szeretnök látni, hogy a direktó teljes emblevel állitana be mihozánk. Annyi család, annyi bosznakodás után, Baja város színházlatogató közönsége igazán megérdemlélte ezt a figyelmet az igazgató részéről, akik szép pár esztendője állandóan pártfogol.

Nem gondolt arra az igazgató, hogy evvel a hálás, mindig jóindulatú, gyakran lelkes, de teljes-ségében általa soha ki nem elégített közönség szemében némi figyellel ki is tartozik? Anyival, hogy oly sok mezző színházi szezon után egyszer, csak egyetlen egyszer egymáshoz méltó szereplőkkel töltene be a szerepeket, hogy egyszer mi is tiszta művelésben részesüljünk. Bizvást hiheti, hogy még a seletesebb daraboknál is szüntől töltene be a közönség a színházat s mig most, csak jobb hiányban jár oda, az óhajított esetben a lekésedes véin.

A heti műsorról egyébként azt konstatalhatjuk, hogy sivar volt és szégyenes.

Vasárnap, szerdán »*János vitéz,*« közben egy reprise, Kossuth Lajos 103-ik születése napjára osztrák zeneszerző operetteja: *A cigánybátor.*

Vasárnap tehát »*János vitéz,*« ment, a már ismert szerepzetással. Csak ismételhettük, hogy *Szabados* Gizi nagyon kedves, nagyon ügyes lúska volt. Kár, hogy kisterjedelmű hangjáról nem tudunk egy megemlékezni. *Király* Ernőről is dicseztelt, énekeről elismeréssel szóllhatunk, de amig az énekeszékben Szabados Gizi nem vehette föl vele a versenyt, *Solti* Vilmával viszont ő nem volt képes megküzlteni. Ennek a rutinos, csengőhangú énekesnőnek nincs méltó partnerje. Valjon szép Magyarországon a tenoristák egészen kihaltak?

Hétfőn Malonyai és Rákosi színműve, »*Az élmélet harangok*« került színré. Itt ugyanaz a hiány. *Tampa* Kálmán erőteljes (olykor nagyon is erőteljes) de végig érzéstartó Simándyja mellett, a nagyon győző, színtelen *Fiórika*. *Vészt* Ilona ebből a hálás szerűből sokkal többet alkothatott volna, így egy hétköznapit lenyűt és nem a szenvedélyes és a magyarság iránt meleg, igazságs érzéssel tel román nő láttuk benne.

Erdőssy Károly Todoreskuja végig tülzás és végig fogvicorítás. Értjük, ha a magyargyűtlöl, túlzo román pap nem bárányleg mutatózik be, hanem, hogy a havasi medvéhez hasonlóan, akkor is morog, akkor is sziszeg, akkor is viciorítja a fogát, amikor a saját leányával, szive bálványával beszél, azt képtelenek vagyunk megérteni. Minek ilyen vastagon színezni, értjük mi a darab e célzását ríkító színek nélkül is.

N. B. még egyet nem értünk, azt t. i., hogy mi okból mondotta a szinlap ezt a darabot »poetikus műnek?« Hiszen minden szindarab poeta műve, tehát poetikus mű; speciálisan azonban ez a szindarab nem annyira poetikus, mint inkább tendencziózusan hazafias és nemzeti érzelmű is. Ha már kell, hogy a szinre kerülő darab külön epithetonnal ellátassék, emeljenek a *János vitéz* mellé azt a »poetikus«, mivel hogy igazán az.

A keddi »*Cigánybátor*« fiaskjáért a művezetést illeti gáncs. Meggondolatlanúság kellett hozzá, hogy Barinkayt, azt a rutinos színeszt és valóban énekművészt igénylő nagy szerepet, egy örökös trémalá kutköző kezdőnek osszák ki. Színté bántóan bosszantó volt Barinkay személyesitőjének szöglete-

sen teszes ide-oda mozgása és nagy erőlködés árán hallhatóvá válik, olykor nagyon is fénytelen hangosan. Ilyen - próba-fölfötétet - kiker magának a bajai közönség egyszer s mindenkorra. Van a társulatnak is szerep betöltésére megfelelő tenoristája és ha valakit ki-képzés céljából szerződött is akar a direktző, ám hallgassa meg napközben, az énekokra.

Solti Vilma Saffja alakítás dolgában hagyott főnn némi kívánni valót, de éneken kiváló volt. A felsőbb regiszterekben fényes és színes Solti hangja; középfekvésze valamivel gyöngébb ugyan, mert nagyon is -födvé- veszi a hangot, de ezt a hibát lefeti az az előnye, hogy igen értelmen pontosítja a szöveget és melegséggel énekel.

Püspöki Rózsák mindjobban megfogjuk kedvelni. Amily gyöngye népszerű énekes, ugyanannyira otthonos az operette kisebb szerepeiben. Hangja kicsi, de kellemes cseng, játéka — ha nem tesz-lege önmagának — természetes és színes is lesz.
Ratkai (Zsupán) a vaskosabb komikumot látta el ma, *Ujvari* (Carnero gróf) a könnyebb zsánert, mindkettlen ügyesen, hatást kelte.

Előadás előtt *Tompa* Kálmán szavalta el a Clevelandi Kossuth-szobor - ez költeményét verve, köztetszére.

Szerdán — immár harmadszor — *János vitéz*-t vették elő, *Szabados* Giznek ideálisan szép és művészi kivétel luskájával, meg *Marton* tenoristának éneken kifogástalan Bagójával. Egyéb mondanak valónk a reprizról nincsen, legföljebb csak annyi, hogy a női kar rikkótán hiányos és gyöngye.

Bisson Alfréd perszós ízü helyzetvígjátékát, *A halakosik ellenőrt*-, *Ratkai*, (Godofrid György) finom komikuma és izléssel teljes színöz képessége vitte sikerre csütörtökön. A többi szerepöl nem produkált valami jobbát, csak *Rátkai* tudta magát beleélni a hamisítottan francia eszprít földtöz légkörébe. *Havasi* Szidi (Montpeinné) vonatott és széles beszédében és nagyon is méltóságon lassu mozdulataiban, senki nem födözte föl *Mihalffy* Juliskának felejthetetlen emlékü és oly kiváló anyós típusát, *Somló* Margit (Lucienne) pedig természetesen előnyen kivül álg mutatott valamt. A férje hitlenségének híre benne hullámöz hangulatváltozatoknál nyomait álg láttuk, aminek oka az is lehet, hogy *Szidi*gy Ivor (Godofrid Alfréd) mai fagyos udvarlása nem igen képes valakit hangulata ringatni.

Még csak *Szabados* Giziröl (Rozine) pár szót. Annyi ambiciózá és művészi becsfágyulá interpetálni a legkisebb szerepet is, ritkán láthatni a vidéken. Mai epizódi szerepének kitünöz kivetele is minta-alakítás volt.

Az előadás fogatékossággát a helyhely-közéll pompás öszjáték tudta csak felejteni a telt házál. Pénteken — a noch en Brausepulver - élvnek jegyében — megint *Smolen Toni*-val hozakodtak elő. Ebblöz a szellemelküzü karrikatürából most már nem kérünk tetszöz.

Szombaton este *János vitéz* ment *Lányai* Piroskával, az immár fölgögyült üzü szubretell a czimszerepben. A Gerlaki Hermin méltöz utójáról, temperamentumoz játékáról és énekelü képességeröl — közelebb.

S. Zoltán.

Nyilttér.)*

Borivóknak a bor keveréséhez!

MATTONI FELE
GISSHÜBLER
Immer készleten van
SAVANYUVIZ

közömbösíti
a bor savanyúságát,
és kellemesen pezsgő.
Nem festi a bort.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

Angyal Bandi.

Irtá: Drossinis György.

I.

Eubóa szigetével szemben a thesszalián parton rablóátadás esett meg. Azt a barátot, aki az egyik Mária-lápolóban mint fő lakozott, három szurtoz, fusztanellába burkoló legény megmátdáta és borzozott kínzásöz között kicsikarta tölle a templomnak szegényes perselyét s a szent érdényeket. Miután fel lehetett tenni, hogy gonoszították a török hatóságök elöl menekültek, nem volt valószínű, hogy eszónak aménekkültek az eubói partra. Milyet a görög kormány Volosban lakó konzuljától e dologról értesült, táviratilag meghagyta a Xirochoriban lakó kerületi biztosnak s rendörkapitánynak, hogy a szükséges

intézkedéseket azonnal tegyék meg. Ennek következtében minden nélkülözhető csendör rögtöz utnak indítottak a gyanus vidékek felé; a parti helyiségek bírái pedig utasítást kaptak, hogy parasztokból gyverezs éjjeli őrzáratot szervezzenek. De a rablök, úgy látszik, bizva a török hatóságök lassuságában, egyáltalában el sem hagyák Thesszália földjét, amit nagyon helyesen eszelekedtek, mert ott se nem földöztek, se el nem fogták öket.

Ezekben a napokban — 1878. szeptemberében volt — megjelent Karakitsos őrmester öt csendör élen s az egyik környékelü faluban szállt meg. A csendöröket a falu bírája parasztházakban szállásolta s az őrmestert pedig meghívták a kastélyba, ahol jókora társaság verődött ösze, jórészt idegenökböl. Az őrmester Karpensissöl való volt, magas termetű, széles mellü ember, aki, miután hsz esztendige, a katonaságnál szöglöz, nem hanyagolta el azt a sziguru katonás tartást, ami a volt altisztekre annyira jellemöz. Gömbölyü, kissé kopaszöz feje volt, sürü és hszossu pofaszakállá csak itt-ott volt kiborotvalva. Bajusza vitézlü felödöröz, sürü, borzas szemöldök; sas-szeme és trombitaszéri hangja volt. Ajkán ritkán jelent meg a mosoly, de ha egyszer mosolygott, a szokásöz mogorvász helyet engeszt a legragyöngyöbb nyájászagnak s úgy tetszett, mintha a rendnek sziguru őrre szelid lelképástorrá változott volna át.

Ez a változás, mely rendszerint csak fődulogöz és kevéssé tartós volt, az ebéd ideje alatt állandóvá lett. Ha Karakitsos a sarokba állította puskáját, kikapcsolta lándsáját, letette a sisakját és telelepedett a mosolyög malacpesenyéhez s a barnás fúz-szeser borhoz, a hivatalos jelvényekkel együtt a hivatalos szigorúságot is félretette. Vidám, beszédész vendög volt s csak az ételek és italok kizsátásánál mutatkozott rossz lakomátárnsak, mert ilyenkor nagyon hasonlított a mesebeli oroszálóhoz.

Nagyon természetes, hogy aznap az ebédközben leginkább a banditák kerültek szóba. Az őrmester, miután két poharat egymásután künitett, mindenféle történeteket beszélt el hszossu pályafutásának idejéböl: rablóbandák üldözéséről és a velük való csatározásokról. «Látják itt kérem ezt a seborradást?» mondta a phthiotsi csetapatöl elmondása közben, fejére mutatva. «Ezt a híres Karangunis törének köszönhetem. Ha egy gyalagos csendör idejekorán meg nem ragadja a gazember kezét, amint a lesböl előre rohanva, éppen le akart suttani a fejemre, úgy ma az életem már az ördögé volna. Hanem hát így nem én, hanem ö volt az ördögnek eljegyveze. Félöz elkábulva s véres szemekkel olyan pisztolyfövést durrantottam a melléne, hogy úgy gurult le a sziklatörmeléken, mint egy leütöz ökor.»

Karakitsos mindezt nyugodtan, egyszerűen, minden dicsékedés nélkül mondta el, mintha valami nagyon közönséges és jelentéktelen dologról volna szó. Kis vártatva folytatta: «A sok gazember, gylkos között csak egyetlen egy iránt támadt számlanöl lelkebben, amikor láttam, hogy a bakó leköti a fejt a czölöpre. Milyen kár! mondtam akkor magamban, hogy ennek a szép fejnek is véresen kell majd innen lehullania!»

— Hát szép ember volt? — kérdezte valaki a társaságböl.

— Angyal, valószög anygal! A nevét is a szépségötöl kaptá; mindenféléz csak Angyal Bandinak hívták. Angyal volt az arca, ördög volt a szive. De feketé lenének minden gonoszítta dacára is szépségével szomoruz vesztöz okozta egy spoliatai szép leánynek... De előbb hadd sodorjak egy cigarettát, aztán elmondom önöknek az egész történetet. Meg fogják látni, hogy ez a história nagyon hasonlít azokhoz, amiket a nyugati embereket régényekben leírnak s amiket Athénben a színpadokon játszanak.

Kiváncsiságtól eltelve, eldobtuk az asztalkendöket és Karakitsosra figyeltünk. Az őrmester szép nyugodtan megdösdorta a cigarettáját, előszedett a zseéböl egy keselyűszombötöl készült szöpaköt és a cigarettát óvatosan beillesztette. Azután rágyújtott a szivarlámpanál, egy-kettöz szappantöt és sürü fúzsgomolyokat böcsötött ki az orrán. Kezével kétszerháromszor véigsimította a sisakötó kissé barázás homölöt s amikor végre észrevette a kiváncsi tekinteteket, mosolygott és élénk közmözdulatok kíséretében megkezdte az elbeszélését.

II.

— Az idén, november 6-án lesz 13 éve annak, hogy ez a dolog megtörtént. Csendör voltam akkoriban a trichonai őrségnél s az adözsdövel ki szoktam járnai a falvakba. Csunya rablóvilág volt akkor; a támadások napirenden. Néhány nappal azelőtt a gazemberök megszöktettek egy zapanü dohánykeszkerdöz. Az őrségek nyomában voltak a banditáknek, egynehányat megsebzettek s egy Katsiku nevezett meg is öleket. Úgy mondják, hogy Angyal Bandi is megsebzült és mégsem tudták kézrekeríteni. Vajjon a rablótársai valláson viték-e el, vagy vadgy pedig a Platanorema regetegeböz menekült-e? Senki sem tudott róla. Kétezzer drachma volt az Angyal Bandi fejére kütözve s így a katonák ugyancsak követék a vérményöket, de haszlan.

1865. november 6-án Melets adözsdövel Spoliatiába jöttem. Átkozott hideg volt. Az ég egészen volt borulva s hóval egyezs ös szíttál. Ghikas Ambrus, a falu első gazdájának a házába térünk be s miáltal a vacsorára várakoztunk, a lobogöz tüzölöz szárogattuk átazöt ruháinkat. Ezalatt jött egy másik

falubi gazda, akit Keramidis Miltoznak hívtak. A feleségével egy faluböl valóö voltunk s így félöz-meddig ismertem Keramidist.

«Jó estét! — Jó estét, adözsdöz ür! — szölt, — jó, hogy itt találok. Karakitsos el fogom vinni magamhoz; a feleségem földje, tudja s mint hogy csak rövid ideig marad itt, szeretném, ha ma este egy kissé elbeszélgethetünk!»

Az adözsdöz azt felelt: «Karakitsos holnap reggelig nem tesz szöglatölt s azt tetheti, amit akar.» Amikor eldéztként Miltoz házába, a gazda gondosan becslakta az ajtöz és a füllemböz sugta: «A jó szellemel vezetett ma este ide Spoliatiába.»

— Mit akarsz avval mondani?

— Pst! Ismerem az Angyal Bandi buvöhelyét.

A jobb lábászárán meg van sebesítve s a czinkötársai magára hagyák. Milyet beáll a koromostöt éj, felkerekedünk s le fogjuk löni a gazembert, akár a nyulat. Pst! Nem bolondság; ezer drachma ütí mindegyikünk markát!

Nekem úgy tetszett, mintha az ég nyilt volna meg felettem s örömben ösze-vissza csököltem Miltoz. Ezer drachma nem gyerekségöz és szegény csendörök s hozzá még tisztességöz és kütintetés.

Miltoznak nem voltak fiaj, hanem csak egy leánya volt. Katalinnak hívták, tizenhöz esztendös volt, sugárnövész és friss, mint a harmat. A Miltoz felesége elment hazulöz egy sógorasznyához, aki a lebetegedését várta s így a leány kiszötte a vácstorát. De az igazat megvallva, ezen az estén se ételez, se itala nem gondoltam, az eszem ördöke a kétezer drachmán s az őrmestéri szalagon járt.

Vacsora közben suttogva beszéltek meg terveinket, nehogy a leány észrevegye szándékunkat és atyját féltse. De Katalin olyan sajtószérien nézett ránk, mintha sejtene valamit s annyira fel volt ödula, hogy kezei remegtek s egy tálat lejtett. Miltoz nem vett észre semmit; de én észrevettem, mert hát a mesterségemhez tartozik, hogy mindent megfigyeljek. Odaszögltem Miltoznak: «Nem volna jó, ha elküldenöd a leányt aludni? Hiszen már nincs szükség rá.»

«Igazad van», felelt ö, «Katalin erjedj és fektöd le!»

Katalin lehajította a fejt, jó évt kivánt és elment a mellékszobákba, maga után bezárva az ajtöz.

Az idöz csak nem akart elmúlni; nekem úgy rémlett, mintha már évek múltak volna el! Egyik cigarettát a másik után szittam el s fel és alá jártam a szobában, Miltos, aki nyugodtabb véréül volt nálammál, lefeködött a padlóra s úgy aludt, mint a nyúl, fölszémöl nyitva fejtöve. Végre az óram fel-tizenegyöt mutatott.

«It az ideje, hogy menjünk», mondtam Miltoznak.

«Igen, ideje, hogy menjünk», mondotta ö is. Levette kováspuskáját a szögröl s a vilögöz-ságnál megvizsgálta a serpenyöt. Pisztolyt is dugott az övébe. En az egyesvözü karabélyomat vittem magammal, a lándsát odahaza hagytam, nehogy zajt csapjon, ha a bözötök között tenakaknék. A hátulsöz zsebemben mindig volt egy kis kétsövöz pisztolyom, amelyet az utazöz angöltöl kaptam hajdanán, — igen pompás jószög, mondhatom!

Beburkölöztdünk a kőpenyökébe és kibanduköltünk a sötéségözbe. Az esöz még mindig esett, egyebet sem lehetett hallani, mint a téglákra és a kőburkolatra hullöz esö locsogását. Miltos előre ment, én mindjárt nyombán. Medeket hegyi uton mentünk végig, aztán befordultunk az erdőbe. Miltos megállt, hozzája csatlakoztam.

«It volnákn», sugta Miltos a füllemböz. «It a nagy szikladarabök mögött, a farkasoduban rejtözök. Egymás mellett, lehajolva, felvont fegyverrel fogunk előre hatolni. Ha a gazember bajt szimatöl és löni kezd, akkor együtt megyünk a villanás irányába. Ha nem érzi meg, akkor mindjárt fogj hozzá a tüzeléshez, milyet én megkezdtem.»

Ahogy megmondta, úgy eszelekedtünk. Felvontam fegyveremnek a kakashöt, meghuntram a ravaszot, nehogy zajt csapjon és cözúra irányított puskával követtem Miltos. Jobb oldalém mellett, rövid, tévelyög lépésekkel. Egyszerre recsögöz hallatszott; valami száraz ágra léphetett. Még mielőtt odaszöghattam volna Miltosnak, hogy a zajra a sötéségben valami megmozdult — puff, eldördült mellettem a fegyvere, puff, utána mindjárt az enyém.

Milyet Miltos kilötte a fegyverét, metzelen törel előre rohant, azzal a gyanuvál, hogy a rablöz nem fog a helyén megmaradni, hanem más oldalról meg fog minket sebezni. Pillanat múlva már Miltos mellett termettem. A lábammal egy testre léptem, amely bundába takarva fekdöt a földön. Miltos vakon beleödött a testbe; én megrugtam, amire tovább gurult, mint egy teli börtömöl. «Ne piszkítsd be hiába a késedet» mondtam neki, «ez már nem kel fel fölé!»

Az esöz még egyre esett. Miltos az övében szurokfályát hozott magával. A bundájá alatt szikröl csilholt és meggyújtotta a fáklyát. En azalatt vártam, lábamát a testen tartva, kétsövöz pisztolyomat a kezemben. Milyet megmozdozan, két gölyöval üdözöltem volna. De hát a holtak csak akkor mozögölnek, ha vampirokká lesznek.

Miltos lehajolt, odatartotta a fáklyát a holttesthez és felemelte a bundát. Boldogsögöz szüz anyám! A halott nem Angyal Bandi volt, hanem — Katalin, a Miltos leánya. A boldogtalan apa bögvöz, mint egy megsebzett vad, vetette magát a

hideg és véres tetemre és a fáklya kialudt a lucskos földön.

És én nem tudtam már többé, hogy hol vagyok, az elmém kezdett zavarodni. Mintegy legyökerezve álltam ott, amikor meghallottam Milos ordítását. Aztán hirtelen, anélkül, hogy szóltam volna hozzá, vagy valami okosat tettem volna, mint egy bolond rohantam el a szerencsétlen helyről. Jó darabot futottam be a bozótos sziklás erdőbe, anélkül, hogy tudtam volna hová - merre. Később aztán lassan magamhoz tértem. Aztán feltettem magamban, hogy elmegek a faluba hírt vinni a szerencsétlenségéről, de míg rátaláltam a helyes útra, jókora kerülőt csináltam. Végre nagysókára megláttam a házak világosságát a hegy tővénel és távolabb az Aspropotamos vizét csillogni. Meggyoroltam lépteimet s lélekzetvesztve lejövök. Megállok, hogy levegőhöz jussak, készszer a levegőbe sőtöm el a pisztolyomat és kiabálni kezdek: »Ember-ek, segítség, segítség!»

Egy-kettőre talpon volt a falu, a kutyáik elkezdtek ugatni. Iparkodom megértetni az emberekkel, hogy mi történt. Husz-harminc ember felgyvert ragad s a farkasodu irányába rohan. Bennem már nem volt annyi erő, hogy velük tartsak. Amikor Milos felesége meghallotta leánya halálának a híreit, mereven és ajtalan terült el a földön.

Az adósdedő s a falubeliek körülfogtak engem, beszéltek és lármáztak. Senki sem tudta megérteni, hogyan történt az, hogy Anyfal Bandinak a helyén Milosnak Katalin leányát találtuk.

III.

Már pirkadni kezdett, amikor visszatért egy legény azok közül, akik elmentek a farkasoduba. Három hírt hozott magával: Katalint a szívébe fúródott golyó ölte meg s holttestét azonkívül még öt tördőfénsnek a nyoma látszott; Milos eszét vesztette; Anyfal Bandit élve fogták el, nem messze attól a helytől, ahol Katalin halva találták.

Nemsokára a többiek is visszajöttek. Hordágyon hozták a szerencsétlen Katalint s letették háza udvarába. A megkötözött rablót, halványan a szenedett vérvészeség folytán, lehajtott fövel nézte a holttestet. Még ennek a vad embernek is könny csillogott a szemében. Nem állt ellent, amikor elfogták, hanem elvetette fegyverét, összekulcsolta karjait és azt mondta: »Itt vagyok testvérek, öljétek meg!»

Miután a faluban nem volt magasabb hatóság, átadták a rablót a bíróknak és nekem.

Megkérdeztem tőle: »Hogy van az, te gazember, hogy ezt a leányt nálad találták?»

Világos és határozott volt a felelete: »Mikor a pajtsáim sebesülten magamra hagytak, azt hittem, el kell vesznem e sziklák között, mint a kutyának. Egy napot s egy éjjelt átszenvettem étem, szomján s vártam mikor jön meg a halál, hogy véget vessen szenvedéseimnek. Készszer-háromszor is szájjammal irányoztam a pisztolyt s mindannyiszor visszaborzadtam. Pedig jobb lett volna vissza nem borzadni. Egyszerre, a második nap reggelén, lépéseket hallok a barlang előtt. Kiabálni kezdtem, nem törődve azzal, hogy mi fog történni aztán. Gyenge kiáltásomra egy leányunk reszkető hangja felelt. Abban a pillanatban, amikor a halált vártam, megjelent Katalin, hogy visszaadja életemet. Eleinte nagyon félt, később föltáborodott. Etelt és italt hoztak nekem. Majd vásznat szerzett, hogy bekössem sebeimet s egy kevés kenőcsöt hozott a faluból. Mindennap előtt, benézett hozzám, ha állatjaimoz ment. A szerencsétlen igaz részvételt volt irányomban.»

»Ma éjjel, alig hunytam be a szememet, halom azt a bizonyos jelt, amit Katalin mindenkori használt, ha hozzám jött: két kő gurult le, háromszor egymás után és megint háromszor. Mindjárt arra gondoltam, hogy ilyen órában s ilyen rossz időben csak rossz hírt hozhat. »Az isten szerelmére kérek,« mondotta nekem, »menekülj el innen, mert különben el vagy veszve! Apám tudja, hogy te itt vagy s még ma éjjel el fog jönni ide egy csendőrel s le fogják vágni a nyakadat.«

»En meneküljék! Hogy menekülhetnék, mikor a lábamat sem tudom megmozdítani?« Ekkor a leány felvett a karjaiba s amennyire erejéből tel, elvitt arról a helyről, ahol voltam. Aztán visszament a barlangba, hogy elhozza onnan némely dolgomat, ne hogy azok árulól jelkén visszamaradjanak. S a szerencsétlen elment s nem jött többé vissza.»

Mialatt a megszébbt bandita mindazt reszkető hangon elmondta nekem, felnyitá a szobaajtást és belépett Milos. Sohasesm felejttem el ezt a látványt: vad szemek, felborzolt haj, a szakáll, a kezek, a ruha bemocskolta leánya vétéről. Négy teljes évig volt őrtül. Később kissé javult az állapota, de azért mégis egyre bánatos maradt és két évre rá meghalt leányának nevével ajkán. Engem az isten megozott attól a súlyos bánattól, amit bünrészség tudatában örökké viselnem kellene. Az én golyóm csak a bunda gallériját érte. Katalin az apja keze ölte meg.

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy a régóta fennálló festékárú üzletembe sógorom Henerári Antal úr társul lépett.

Üzletünket

Fűszer és Gyarmatáru

kereskedéssel kibővítettük s azt

Wagenblatt és Henerári

cézég alatt egyesült erővel fogjuk folytatni.

Miután ezen körülményről tisztelettel értesítjük, kérjük, hogy becses rendeléseivel támogattni sziveskedjék.

Raktárton tartunk mindennemű fűszerárut ugymint: **ozukor, kávé, czukorka, sajtok, tea, rum, likör, ásványvizet,** minden fajú borokat stb.

Hegyaljai asztali bor:

fehér 1 liter 60 fillér.

síller 1 liter 50 fillér.

Gyári raktár mindennemű

festékárúkban.

Előre is biztosítjuk tisztelt vevőinket, hogy minden tekintetben pontosan, **friss és jó** árúval fogjuk kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

Wagenblatt és Henerári.

7437/1905. tkvi szám.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverés **dr. Kemény Zsigmond** bajai ügyvédnek **Gál József és neje Kovács Éva** szeremei lakosok elleni végrehajtási ügyében 380 kor. 80 fillér tőke, ennek és pedig 100 kor. után 1896 évi szeptember hó 1-től 100 kor. után 1897. december 16-tól járó 6%, kamatai, 180 kor. 80 fill. után 1897. november 3-tól járó 5% kamatai 171 kor. 85 fill. eddigi, 26 kor. 60 fillér ezuttal és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881: L.X. t.-cz. 144. és következő §-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó a bajai kir. járásbírósg területén levő

1. a szeremei 337. számú betétben I. 1. sorszám alatt végrehajtást szenvedettek nevével felvett 1200 hrsz. 341. sz. egész házas beltelre Bárdos Istvánné szül. Kőrösi Lidia haszonélvezeti szolgálmi joga fenntartásával 320 kor. kiküldetési árban,

2. ugyanott I. 2-5. sorszám alatt ugyancsak végrehajtást szenvedettek nevével felvett 1978., 3198., 3725. és 3726. helyrajzi számú egész ingatlanásra, szintén a Bárdos Istvánné szül. Kőrösi Lidia javára bekebelezett haszonélvezeti szolgálmi jog fenntartásával 303 kor. kiküldetési árban ezenel elrendeli és annak Szeremei községváházáól 1905. évi október hó 27-ik napjának d. e. 10 óráját kitűzi, amidőn a fentebb körülirt ingatlan a kiküldetési áron alul is eladami fog.

Árverezők a kiküldetési ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirokban a kiküldött kezéhez tegyék le.

A kir. telekkönyvi hatóság.
Baja, 1905. augusztus 18.

Mayer,
kir. járásbíró.

Házi asszony disze

a törv. védett

„Mercur“

ezüst kályhafény

KÁLYHÁK stbbi részére

1 doboz 70 fill. — 1 doboz 70 fill.

„Vénusz“ aranyozó

fa, gipsz, képekereket, tüveg stb. részére

1 doboz 50 fill.

Megerkeztek már

a szüreti idényre

rakették, tűzijátékok

órási választékban.

KAPHATÓK:

Wagenblatt és Henerári

fűszer- és festékkereskedésében.

Elő bajai körkemenceze, francia cserép és cementárugyár

Ö. ZV. Spitzer Simonné és Társa, Baján.

Körkemenczében égetett

tégla és cserép.

Francia

hornyos cserép.

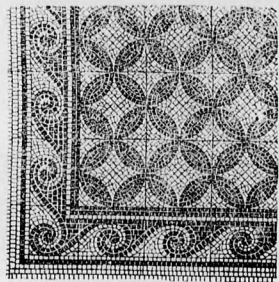
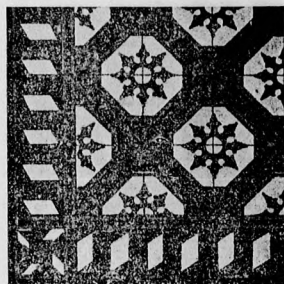
a legjobb és legolcsóbb tetőfedő-anyag

Egyszerű és díszes

ozementlapok

és

márványmozaiklapok.

Mész és cement, aszfaltlemez, kátrány,

nádszövet, gipsz, kavics, Dunahomok.

Szobrászmunkák. Műkőtárgyak: kut-

fedél, oszlop fedőlap, lépcsők, vályuk,

jászjak stb.

Beton, terrazzo, keramit és aszfaltburko-

lasi vállalat.

Telefon: 33 szám.

Tessék árjegyzéket kérni.

15364/1905. Polg. szám.

Hirdetmény.

A szabadkai kir. törvényszék, mint urbíri bíróság közhírré teszi, hogy a dávidi 1241. sz. betében foglalt dísznő-legelő terület egyenként való felosztása iránt az eljárás folyamatba tetettet s tárgyalási határnapul 1905. évi október hó 12-ik napjának d. e. 9 órája Dávid községváhához kitűzettek, mely határnapra az érdekeltek azzal idézettek, hogy a eljárás továbbí folyamán személyenként való idézés vagy értesítés elváras nélkül érdekeik képviselétéről gondoskodjanak.

Szabadkán, 1905. évi szept. hó 14. napján.

Kindris,

kir. széki bíró.

Szöllővessző!

A világhírű

Delaware

adja a legjobb bort!

Oltani, permetezni nem kell!!

A szőlőzetet kince.

A phyloxerának ellentáll!!

Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres Delaware vessző eladás.

Czím:

Szigyártó és Takács

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Szeged. Központi iroda: Felső-Szeged.
(Somogy megye.)

Hölgyeim!

Gyönyörű fehér, üde arczbört lehet elérni a világhírű **BARCSAY**-féle **Szegedi Orgona-crème** használatával.

Mindennemű arcztisztatlanságot, **pöršenést, sómórt, májfoltokat** varázsszerűen eltüntet. Pár napi használat alatt még korosabb egyéneknél is **bájos, üde, ifju arczszínt** kölesönöz, amit számos elismerőlevél bizonyít.

Egy tégely ára 1 korona.

Orgona-szappan elősegíti az arcz fehérségét és hamvas színét. Ára 70 fill.

Orgona-hölgypor fehér, rózsá és krém színben. Ára egy doboznak 1 kor.

Kapható a készítő és felfalálónál:

Barcsay Károly gyógyszer-tárában Szegeden.

Baján kapható: **Dr. Makray László** gyógyszer-tárában.

Fizetési nehézségeket

kereskedők, gyárosok, hivatalnokok és iparosoknál bármily helyen szakember insolvencia jelentés nélkül, jogi tanácsos közreműködésével rendez. A szükség fedett egyezkedési hiteleket megszerzi. Csődök egyezkedése is elvállaltatik.

Bleier Fried és Társa

budapesti bejegyzett cég

Budapest, Erzsébet-körut 23.

Minden könyvkereskedés útján kapható **dr. Müller** orv. tan. immár 41-ik kiadásban megjelent, díjjal kiűntetett műve a

megzavart ideg- és nemi rendszerről.

Bérmentesen borítékban küldöm 1 kor. 20 fillérért levélbélyegben.

Röber Kurt, Braunschweig.

Fillinger József

hordógyáros és dongafa-raktára
Ráczváros. (Pécs mellett.)

Ajánlja legjobb minőségű **hordóit** és **szüretelő kádjait**. Állandó kész hordóraktár 30 litertől, 10000 literig.

Miután dongáimat saját erdőimben készíttetem, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. vevőimnek a legjobb minőségű fából igen jutányos árat számíthatok.

Málnási

SICULIA

gyógyforrás

bicarbonátokban és konyhasóban a kontinens legdusabb természetes alkalikus sós savanyú vize. Sziklarétegen áttört

— ártézi forrás —

Páratlan étvéggyerjesztő és nyálkaoldó. Oldott alkatrészek összege 1 literben 18:3721 grm. palackozva.

Az összes eddig ismert bel- és külföldi ásványvizek hatását jóval felülmulja a gége, torok, tüdő, gyomor, bél, vese és hólyaghurutos bántalmánál. Orvosi kitünések belbizonyították, hogy négyeszerre nagyobb bicarbonát- és konyhasótartalma miatt a seltersi, vichi és gleichenbergi vizeknél sokkal ajánlatosabb. — A **gyomorégést azonnal megszünteti**.

Keszélőtulajdonos:

a **Siculia részvénytársaság** Málnásfürdőn
(Háromszék megye.)

Főraktár: **Stampfl Jenő** fűszerkereskedésében

Baja.

Kapható minden jobb fűszerüzletben.

A „SICULIA” névre tessék figyelni.

KOLLÁR A. BAJA

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, ÍRÓ-, ÉS RAJSZERKERESKEDÉSE,

KÖNYVNYOMDÁJA ES KÖNYVKÖTÉSZETE,

A »BAJAI HIRLAP« KIADÓHIVATALA.

Mindennemű könyvnyomdai munkák, úgymint: **könyvek, folyóiratok, bál- és lakodalmi meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, számlák, levélpapírok, levélborítékok, körlevelek, gyászjelentések, árjegyzékek, falragaszok,** stb. a legizlésebb és diszes kivitelben készíttetnek.

Községi-, közigazgatási- és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.

Előfizetések bármely heti vagy napilapokra, valamint külföldi folyóiratokra az eredeti áron vétetnek fel.

Minden bárhol megjelent és hirdetett művek a boltiáron megszerezhetők.

Úgyszintén azok a legkedvezőbb részleffizelésre is szállíthatnak.

Bármilyen könyvnyomdai munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Hirdetések a Bajai Hirlap részére a legolcsóbb áron vétetnek fel.